

Vitbok om idrott

Sammanfattning

Kulturutskottet behandlar i detta utlåtande Europeiska kommissionens vitbok om idrott, daterad den 11 juli 2007, KOM(2007) 391.

Det övergripande syftet med vitboken är att tillhandahålla en strategisk vägledning för idrottens roll i EU, att inleda en debatt om specifika frågor, att göra idrotten synligare i EU:s beslutsprocess och att öka befolkningens medvetande om de behov och särskilda förhållanden som kännetecknar sektorn. Initiativet ska också belysa viktiga frågor såsom EU-rättens tillämpning på idrottsområdet och ange ytterligare idrottsrelaterade insatser på EU-nivå.

Utskottet har den 2 oktober 2007 vid ett möte med Kulturdepartementets politiska ledning fått information om vitboken. Då framkom att regeringen planerar att avge ett informellt yttrande över vitboken i samband med det informella ministerrådsmötet om idrott den 25 oktober 2007.

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att principen att idrottspolitiken först och främst är en nationell angelägenhet måste värnas och anser att stor försiktighet bör iakttas när det gäller förslag som utökar EU-arbetet på idrottsområdet. Samtidigt påtalar utskottet att det är viktigt att på EU-nivå behandla idrottsrelaterade frågor samordnat och i ett brett perspektiv med tanke på att idrotten är av horisontell natur – dvs. spänner över en rad olika områden – och inte omfattas av EG-fördraget. Utskottet lyfter fram några områden som utskottet anser bör uppmärksammas särskilt. Detta gäller frågor om dopning, jämställdhet, hälsofrämjande fysisk aktivitet, ideellt arbete, finansieringen av idrott på gräsrotsnivå, homofobi och diskriminering på grund av sexuell läggning samt sexualiseringen inom idrotten.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Vitbokens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets granskning	6
Faktapromemorian	6
Subsidiaritetsprincipen och EG-rätten	6
Utskottets ställningstagande	7
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Vitbok om idrott

Riksdagen lägger utlåtande 2007/08:KrU2 till handlingarna.

Stockholm den 23 oktober 2007

På kulturutskottets vägnar

Siv Holma

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Siv Holma (v), Cecilia Wikström i Uppsala (fp), Cecilia Magnusson (m), Margareta Israelsson (s), Anne Marie Brodén (m), Lars Wegendal (s), Mats Johansson (m), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Dan Kihlström (kd), Olof Lavesson (m), Göran Persson i Simrishamn (s), Solveig Hellquist (fp), Esabelle Reshdouni (mp), Göran Montan (m), Leif Pettersson (s) och Solveig Ternström (c).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Europeiska kommissionen antog den 11 juli 2007 vitboken ”White paper on sport”, KOM(2007) 391. En engelsk språkversion av vitboken överlämnades till kulturutskottet för kännedom den 12 juli 2007. I svensk språkdräkt inkom vitboken om idrott till riksdagen den 5 september 2007 och överlämnades till kulturutskottet den 13 september 2007 för utlåtande.

Utskottet har mottagit Regeringskansliets faktapromemoria 2006/07: FPM112 Vitboken om EU och idrotten, daterad den 24 augusti 2007.

Under beredning av ärendet har information lämnats muntligen inför utskottet den 2 oktober 2007 av kulturministern Lena Adelsohn Liljeroth, statssekreteraren Ingrid Eiken och ämnesrådet Tomas Johansson, båda från Kulturdepartementet.

Utskottet har inhämtat att vitboken kommer att presenteras vid ett informellt ministerrådsmöte om idrott den 25 oktober 2007 under Portugals ordförandeskap. Regeringen planerar att avge ett informellt yttrande över vitboken i samband med detta möte.

Vitbokens huvudsakliga innehåll

Vitboken om idrott är kommissionens första övergripande initiativ inom idrott och syftar till att på ett samlat sätt behandla idrottsrelaterade frågor inom EU-arbetet. Syftet med vitboken är att tillhandahålla en strategisk vägledning för idrottens roll i EU, att inleda en debatt om specifika frågor, att göra idrotten synligare i EU:s beslutsprocess och att öka befolkningens medvetande om de behov och särskilda förhållanden som kännetecknar sektorn. Initiativet ska också belysa viktiga frågor såsom EU-rättens tillämpning på idrottsområdet och ange ytterligare idrottsrelaterade insatser på EU-nivå.

Vitboken inriktar sig på tre områden: idrottens roll i samhället, idrottens ekonomiska aspekter och idrottens organisation i Europa.

Konkreta förslag till insatser från EU:s sida är samlade i en handlingsplan som innehåller verksamhet som ska genomföras eller stödjas av kommissionen.

Förslagen i handlingsplanen omfattar bl.a. annat följande:

- Att utarbeta nya riktlinjer för fysisk aktivitet och införa ett flerårigt EU-nätverk för hälsofrämjande fysisk aktivitet.
- Att underlätta ett samordnat tillvägagångssätt för EU i kampen mot dopning, t.ex. genom att stödja ett nätverk av nationella antidopningsorganisationer.

- Att införa ett särskilt EU-märke som ska tilldelas de skolor som gör en aktiv insats för att stödja och främja fysisk aktivitet.
- Att genomföra en undersökning om ideellt arbete inom idrott.
- Att förbättra möjligheterna att stödja social integration via idrottsaktiviteter genom användning av sådana EU-program och EU-medel som Progressprogrammet, programmet för livslångt lärande, programmet Aktiv ungdom och programmet Europa för medborgarna, Europeiska socialfonden, Europeiska fonden för regionalutveckling och Europeiska integrationsfonden.
- Att mellan rättsvärdande myndigheter och idrottsorganisationer främja utbytet av operativ information och erfarenhet när det gäller förebyggande av våldsamma och rasistiska incidenter.
- Att främja idrott som ett verktyg i EU:s biståndspolitik.
- Att tillsammans med medlemsstaterna utarbeta en europeisk statistisk metod för att mäta idrottens ekonomiska effekter.
- Att undersöka finansieringen i medlemsstaterna av idrott på gräsrotsnivå och idrott för alla, både från offentliga och privata källor, och den inverkan som de pågående förändringarna på området innebär.
- Att göra en bedömning för att få en klar översikt över spelaragenters verksamhet i EU och för att avgöra om en insats på EU-nivå är nödvändig.
- Att möjliggöra en mer effektiv dialogstruktur på EU-nivå om idrott, inbegripet ett årligt europeiskt idrottsforum.
- Att föreslå medlemsstaterna att de förstärker det politiska samarbetet kring idrott via en förstärkt löpande dagordning, gemensamma prioriteringar och regelbunden rapportering till EU:s idrottsministrar.
- Att uppmuntra inrättandet av kommittéer för den europeiska sociala dialogen inom idrottssektorn och stödja arbetsgivare och arbetstagare i detta.

Utskottets granskning

Faktapromemorian

Regeringen har utarbetat en faktapromemoria (2006/07:FPM112, Vitboken om EU och idrotten) med anledning av vitboken. När det gäller regeringens ståndpunkt anges bl.a. följande:

Regeringen värnar principen att idrottspolitiken först och främst är en nationell angelägenhet, och menar att stor försiktighet bör iakttas kring förslag som utökar EU-arbetet på idrottsområdet. Det finns strävanden i vitboken som är rimliga men det är viktigt att kommissionen utifrån subsidiaritetsprincipen kan motivera och föra dialog med idrottsrörelsen om varje framtida förslag så att de kan bedömas var för sig utifrån bl.a. dess utformning, bakomliggande behov och rättsliga grund.

Vitboken ger en genomlysande beskrivning av idrottsfrågornas horisontella kapacitet för utvecklingen inom EU. Det faktum att idrottsfrågorna saknar rättslig grund i EU-fördraget utesluter inte att vissa åtgärder kan vidtas inom olika områden där idrottsfrågorna kan bidra till att förverkliga politiken inom EU.

Det är oklart hur kommissionen avser att gå vidare med de åtgärder som föreslås inom ramen för det brottsbekämpande och straffrättsliga samarbetet. Exempelvis saknas analys av behovet av en ny lagstiftning för att förhindra att den allmänna ordningen störs vid idrotsevenemang.

Det är positivt att vitboken bidrar till att synliggöra idrottsorganisationernas betydelse inom EU. Vitboken kan även bidra till att skapa bättre förståelse för idrottsorganisationernas särdrag inom EU:s institutioner samtidigt som idrottsorganisationernas förståelse för arbetet inom EU förstärks. De olika initiativ som kommissionen tagit genom vitböckerna om idrott, nya insatser för Europas ungdom samt en EU-strategi för hälsofrågor som rör kost, övervikt och fetma förutses komplettera varandra. Det är särskilt viktigt att kommissionen samarbetar nära med företrädare för såväl medlemsstaterna som idrottsorganisationerna i arbetet med att förverkliga vitbokens förslag.

Vitboken berör frågan om sociala risker för minderåriga inom idrotten. Det är viktigt att betona barns och ungdomars rättigheter och hälsa och att idrottslig tävlingsverksamhet inte får medföra risk för att dessa åsidosätts. Oavsett om det rör sig om tävlings- eller motionsidrott, har barn och ungdomar rätt till ett verkligt inflytande över sin idrottsutövning.

Kommissionen avser att jämställdhetsintegrera alla idrottsrelaterade aktiviteter inom ramen för färdplanen för jämställdhet mellan kvinnor och män 2006–2010. Jämställdhetsperspektivet är inte integrerat i vitboken om idrott i övrigt. Regeringen anser att jämställdhetsperspektivet i vitboken sammantaget är dåligt utvecklat och avser att påtala detta för kommissionen och föreslå att kommissionen har jämställdhetsintegrering som en generell metod i genomförandet av åtgärderna i vitboken.

Subsidiaritetsprincipen och EG-rätten

I vitboken anförs att kommissionen i sina förslag till insatser tagit hänsyn till subsidiaritetsprincipen och EU:s nu gällande juridiska ram.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar kommissionens övergripande initiativ på idrottsområdet. Med tanke på att idrotten är av horisontell natur – dvs. spänner över en rad olika områden – och då idrotten inte omfattas av EG-fördraget, är det enligt utskottets uppfattning viktigt att på EU-nivå behandla idrottsrelaterade frågor samordnat och i ett brett perspektiv.

Samtidigt vill dock utskottet liksom regeringen i linje med den s.k. subsidiaritetsprincipen understryka att idrottspolitiken är en nationell angelägenhet och att försiktighet bör iakttas när det gäller förslag som utökar EU-arbetet på idrottsområdet. Subsidiaritetsprincipen innebär att en åtgärd bara får vidtas på EU-nivå om de mål som ska uppnås med åtgärden bättre kan uppnås om den vidtas på den nivån än av medlemsstaterna själva. Vitboken innehåller som nämnts ovan inga formella förslag med omedelbara konsekvenser för den svenska lagstiftningen. Dess innehåll ger dock utskottet anledning att i likhet med regeringen understryka vikten av att kommissionen utifrån subsidiaritetsprincipen kan motivera och med idrottsrörelsen föra dialog om varje framtida förslag så att förslagen var för sig kan bedömas utifrån bl.a. deras utformning, bakomliggande behov och rättsliga grund.

Som anges i vitboken är idrott ett verksamhetsområde som medborgarna i EU är mycket intresserade av. Genom sin bredd och det engagemang den skapar har idrotten en enorm styrka som enligt utskottets uppfattning bör tas till vara. Vitbokens förslag i handlingsplanen är ett led i denna riktning. Förslagen är enligt utskottets mening genomgående väl avvägda. Några områden som bör uppmärksammas särskilt vill utskottet lyfta fram. Det gäller hälsofrämjande fysisk aktivitet, ideellt arbete samt balansen mellan statlig och annan finansiering av idrott på gräsrotsnivå.

Ännu ett område som enligt utskottets mening bör uppmärksammas särskilt är jämställdheten. Regeringskansliet påpekar i sin Faktapromemoria att regeringen anser att jämställdhetsperspektivet i vitboken sammantaget är dåligt utvecklat och avser att påtala detta för kommissionen och föreslå att kommissionen har jämställdhetsintegrering som en generell metod i genomförandet av åtgärderna i vitboken. Utskottet ställer sig helt bakom detta ställningstagande. I sammanhanget vill utskottet dessutom lyfta fram HBT-personers (homosexuella, bisexuella och transpersoner) situation inom idrottsvärlden och betona vikten av att bekämpa homofobi och diskriminering på grund av sexuell läggning. Även sexualiseringen (klädregler, påtryckningar från sponsorer m.m.) inom idrotten är något som utskottet tar avstånd ifrån och som bör uppmärksammas.

Ett förslag i vitboken som utskottet redan nu vill ifrågasätta gäller inrättandet av ett nätverk för medlemsstaternas nationella antidopningsorganisationer (punkt 5). Utskottets kan för närvarande inte se att det finns behov av ett sådant nätverk. Det eftersträvade samarbetet är enligt utskottet redan etablerat dels genom medlemsstaternas nationella antidopningsorganisationers medlemskap i den internationella sammanslutningen ANADO (Association of National Anti-Doping Organizations), dels genom arbetet med

Europarådets Antidopningkonvention inom ramen för Monitoring Group och dess olika arbetsgrupper. Införandet av ytterligare en plattform för samverkan och diskussioner är enligt utskottet inte försvarbart från kostnads- och effektivitetssynpunkt. Det kan tilläggas när det gäller dopningsfrågorna att det i Sverige bedrivs ett mycket aktivt antidopningsarbete, ett arbete som enligt utskottets uppfattning bör ges hög prioritet.

Som framgått ovan har idrottsfrågorna genom vitboken fått en omfattande belysning. Utskottet kommer att med stort intresse följa det fortsatta arbetet med förslagen i handlingsplanen och återkomma med mer definitiva ställningstaganden när konkreta förslag presenteras.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Kommissionens vitbok om idrott, KOM(2007) 391.